



ПОСТАНОВЛЕНИЕ

12.07.2024

КАРАР.

№ 14

Татарстан Республикасы Алексеевск  
муниципаль районы Левашево авыл  
жирлегендә жирләү һәм жирләү эше турында

«Жирләү һәм жирләү эше турында» 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы федераль законнарга, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы федераль законнарга, Россия Федерациясе Президентының «Үлгәннәрне жирләү буенча хезмәтләр күрсәтүгә гражданнарның хокуклары гарантияләре турында» 1996 елның 29 июнендәге 1001 номерлы Указына, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 18.05.2007 №196 «Жирләү һәм жирләү эше турында» Федераль законны гамәлгә ашыру буенча чаралар турында» карары белән, Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының Левашево авыл жирлеге Уставы белән, Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының Левашево авыл жирлеге башкарма комитеты

карап бирә:

1. Расларга:

Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының Левашево авыл жирлегендә №1 нче кушымта нигезендә жирләү һәм жирләү эше турында Нигезләмәне;

№2 нче һәм №3 нче кушымта нигезендә, жирләү буенча хезмәтләр күрсәтүнен гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфатына карата таләпләр.

2. Әлеге каарарны Интернет мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә рәсми рәвештә Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат порталында һәм Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре порталындагы муниципаль берәмлек сайтында халыкка житкерергә.

3. Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Левашево авыл жирлеге Башкарма комитетының «Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Левашево авыл жирлегендә жәмәгать зиратларын төзекләндерү һәм карап тоту кагыйдәләрен раслау турында» 2017 елның 16 февралендәге 22 номерлы карары үз кочен югалткан дип танырга.

4. Элеге карап рәсми рәвештә халыкка житкерелгән көненнән үз көченә керә.
5. Элеге каарның үтәлешен тикшереп торуны үз артымда калдырам.

Татарстан Республикасы

Алексеевск муниципаль районы

Левашево авыл жирлеге

башкарма комитеты житәкчесе



С. А. Демидова

ТР Алексеевск муниципаль  
районы Левашево авыл жирлеге  
Башкарма комитетының 12.07.2024  
ел, № 14 карарына 1 нче күшүмтә

Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Левашево авыл  
жирлегендә жирләү һәм жирләү эше турында нигезләмә

### 1.1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Левашево авыл жирлегендә жирләү һәм жирләү эше турында нигезләмә (алга таба-Нигезләмә) 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы «Жирләү һәм жирләү эше турында» (алга таба- 8-ФЗ номерлы Федераль закон), 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» федераль законнарга, Россия Федерациясе Президентының 1996 елның 29 июнендейгэ 1001 номерлы «Үлгәннәрне жирләү буенча хезмәтләр күрсәтүгә гражданнарның хокуклары гарантияләре турында» Указына, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2007 елның 18 маенданы 196 нөмерлы «Жирләү һәм жирләү эше турында» Федераль законны гамәлгә ашыру буенча чаралар турында» карарына туры китереп эшләнгән, Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының «Левашево авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы белән һәм Левашево авыл жирлеге территорииясендә жирләү эшен оештыру һәм жирләү тәртибен көйли.

1.2. Элеге Нигезләмә максатларында түбәндәгә төшөнчәләр кулланыла:

якын туганнар - турыдан-туры өскә таба һәм аска таба сузылган линия буенча туганнар (ата-аналар һәм балалар, бабайлар, ә биләр һәм оныклар), шулай ук тулысынча һәм тулы булмаган (әтиләре яисә әниләре уртак булган)abyй-энеләр һәм апа-сөнелләр, уллыкка алынган, уллыкка алучылар;

дин тотучылар зираты - үлгән яисә үлгән кешеләрне (алга таба - үлгән) жирләү өчен билгеләнгән зират (җәмәгать зираты участогы), тиешле дини йолаларны үтәп, бер конфессиягә караган зират (каберлек);

җәмәгать зиратының хәрби участогы - үлгән хәрби хезмәткәрләрне һәм аларга тиңләштерелгән категориядәге гражданнарны күмү өчен билгеләнгән җәмәгать зираты участогы;

жирләү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеге - жирләү эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт күрсәтә торган хезмәтләр исемлеге, жирләү вакытында дәүләт гарантияләрен тәэммин итү максатларында түләүсез нигездә күрсәтелә;

күмү зонасы - зиратның һәм (яисә) крематориянең күмү гамәлгә ашырыла торган функциональ-территориаль зонасы;

катафаль ташулар - мәет калдыкларын яки үлгән, жирләнгән продукцияне һәм күмүдә катнашучыларны катафаль транспортта йөртү;

зират - үлгәннәрнең мәетләрен һәм мәетләрен күмү өчен билгеләнгән жирләү объекты;

иerekle күмүләр өчен ябык зират - яна урыннар булдыру өчен тулысынча файдаланылган зират;

зират чоры - аның ахырында күмелгән гәүдәне минеральләштерү тәмамлана һәм тугандаш кабергә икенче күмү рөхсәт ителә торган вакыт;

колумбарий - бина, аның өлеше яисә көл яисә көл белән чүп савытлары күмү өчен билгеләнгән корылма;

кремация - үлгән кешенең калдыкларын утка тапшыру;

күмү урыны - үлгәннәрнең мәетләрен яисә мәетләрен күмү өчен билгеләнгән күмү объекты пространствосының бер өлеше;

жирләү урыны - һәлак булғаннарның мәетләрен күмү буенча йола гамәлләрен үткәрү өчен билгеләнгән, әхлак, санитария һәм экология таләпләре нигезендә максус оештырылган мәет, көл һәм көл салынган чүп савытлары пространствосының бер өлеше ;

минерализация - жирләнгән жисемнең аерым химик элементларга һәм гади химик күшүлмаларга таркалу процессы;

кабер - колумбаријдан башка жирдә жирләү өчен кишәрлектә, склепта, башка ритуаль корылмада урнашкан һәм үлгән кешенең мәетен табутта яки аннан башка күмү өчен билгеләнгән урын яисә көлле урна;

кабер коймасы - кабер участогы периметры буенча урнаштырыла торган линия корылмасы;

кабер өсте корылмасы - үлгәннәрнең истәлеген мәңгеләштерү өчен билгеләнгән һәм күмү урынында урнаштырыла торган мемориаль мәгълүматны үз эченә алган архитектура-скульптур корылма (кабер ташлары);

жәмәгать зираты - үлгән кешеләрне күмү өчен, аларның ихтыяр белдерүләрен исәпкә алыш яки күмү эше мәсьәләләре буенча максуслаштырылган хезмәт карары буенча урыннар каралган зират;

жирләү билгеләнешендәге объект - шәһәр тәзелеше яки архитектура комплексы, яки халыкка ритуаль хезмәт күрсәту өчен билгеләнгән объект, территория яисә участок (зират, крематорий, колумбарий h.b.);

ялгыз күмү урыны - үлгән кешене, шул исәптән шәхесе эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән кешене күмү өчен бирелә торган жирләү билгеләнешендәге объект территориясендәге участок;

күмү - Россия Федерациясенең норматив хокукий актларында билгеләнгән тәртиптә, жирне, утны яисә суны бири юлы белән, гореф-гадәтләр һәм традицияләр нигезендә үлгән гәүдәне, калдыкларны, көлне күмү буенча йола гамәлләре;

күмгән урынга жирләү - үлгән туганнарын элек күмгән урында үлгән кешене билгеләнгән тәртиптә бирелгән урында жирләү;

туганнар - туганлыкта торучы якын туганнардан тыш, барлык башка затлар;

туганлык урыны - үлгән кешенең туганы (һәм) элек күмелгән күмү объекты территориясендә кишәрлек;

санитар-яклау зонасы - кинлеге Россия Федерациясенең норматив хокукий актлары белән билгеләнә торган зират һәм (яисә) крематория һәм торак (селите) яисә сәнәгать тәзелеше арасында функциональ-территориаль зона;

<sup>1</sup> Санитарные и экологические требования к размещению мест погребения установлены статьей 16 Федерального закона № 8-ФЗ.

жирләү эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт - жирле үзидарә органы тарафыннан оештырыла торган, жирләү буенча хезмәт күрсәтүләрнең гарантияләнгән исемлеген түләүсез нигездә күрсәтә торган оешма;

күмү турында таныклык - күмү турында белешмәләр булган һәм күмү урыны өчен жаваплы зат булган һәм аны алга таба күмү урынын файдалану хокукуны раслый торган документ;

экстремация - суд-медицина яки криминалистик экспертиза өчен жирләү урыныннан үлгән кешенең мәетен алу яки күчереп күмү өчен.

## 2. Мәет күмү гарантияләре

2.1. Үлгән кешене күмү бурычын үз өстенә алган үлгән затның яисә вафат булган затның яын туганнарына, башка туганнарына, законлы вәкиленә, күмү буенча хезмәтләр исемлегенең түбәндәге бушлай нигезендә күрсәту гарантияләнә:

- 1) күмү өчен кирәkle документларны рәсмиләштерү;
- 2) күмү өчен кирәkle табутны һәм башка предметларны бирү һәм китерү;
- 3) үлгән кешенең гәүдәсен (калдыкларын) зиратта (крематорийда) йөртү;
- 4) күмү (урнаны алга таба көл белән бирү белән кремация).

2.2. Ир яисә хатын, яын туганнары, башка туганнары яисә үлгән кешенең законлы вәкиле булмаганда яисә алар күмү бурычын үз өстенә алган башка затлар булмаганда, шулай ук, үлгән кешеләрнең шәхесе ачыкланмаган очракта, күмү буенча хезмәтләр түбәндәгеләрне үз эченә ала:

- 1) күмү өчен кирәkle документларны рәсмиләштерү;
- 2) мәетне киендерү;
- 3) табут бирү;
- 4) үлгән кешене зиратта (крематорийда) йөртү;
- 5) күмү.

Йортта, урамда яисә башка урында вафат булучыны, шәхесенең эчке эшләр органнары билгеләгәннән соң, күмү эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт тарафыннан, әгәр Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, үлем сәбәбе билгеләнгәннән соң өч тәүлек эчендә үткәрелә.

Шәхесе Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән срокларда эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән үлгән кешеләрне күмү күрсәтелгән органнарың мондый очракларда билгеле бер жәмәгать зиратлары участокларында жиргә индерү юлы белән жирләү мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2.3. Мәетне жирләү үлгән кешене жирләү йөкләмәсен үз өстенә алган затлар акчалары исәбеннән башкарылган очракта, күрсәтелгән затларга жирләү буенча хезмәт күрсәтүләрнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләр күләмендәге социаль пособие түләнә.

2.4. Жирләү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләр бәясе, Россия Федерациясенең Татарстан Республикасы буенча пенсия һәм социаль иминият фонды бүлеге, Татарстан Республикасының

Тарифлар буенча Дәүләт комитеты белән килештереп, Левашево авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

2.5 Мәет жирләү буенча хезмәтләр күрсәтүнең гарантияләнгән исемлеге сыйфаты Левашево авыл жирлеге Башкарма комитеты каары белән расланган жирләү буенча хезмәтләр күрсәтүнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфатына таләпләргә туры килергә тиеш.

### 3. Левашево авыл жирлеге территорииясендә жирләү эшен оештыру

3.1. Левашево авыл жирлегендә жирләү эшен оештыру Левашево авыл жирлеге башкарма комитеты (алга таба - вәкаләтле орган) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Шул ук вакытта Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитетының структур бүлекчәсенә жирләү һәм жирләү эше өлкәсендә вәкаләтле органның вәкаләтләренең бер өлешен (аерым вәкаләтләрен) бирү рөхсәт ителә.

3.2. Левашево авыл жирлеге территорииясендә бушлай жирләү буенча хезмәтләр күрсәтүнең гарантияләнгән исемлеген күмү эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт башкара (алга таба - махсуслаштырылган хезмәт).

3.3. Вәкаләтле орган һәм махсуслаштырылган хезмәт үз эшчәнлекләрендә Россия Федерациясе законнарына, Татарстан Республикасы законнарына, Левашево авыл жирлеге нең муниципаль хокукый актларына һәм жирләү һәм жирләү эше өлкәсендәге башка норматив хокукый актларга таяна.

3.4. Левашево авыл жирлеге территорииясендә махсуслаштырылган хезмәт эшчәнлеген оештыру әлеге Нигезләмә һәм жирләү эше өлкәсендә башка норматив хокукый актлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

3.5. Жирләү эшен финанс белән тәэммин итү, атап әйткәндә зиратларны карап тоту мәсьәләсе, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары, Левашево авыл жирлеге норматив хокукый актлары һәм шулай ук Левашево авыл жирлеге бюджеты акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла.

3.6. Файдаланыла торган мәлкәтне биләү, аннан файдалану һәм аның белән эш итү жирләү һәм күмү эшен оештыру өлкәсендә Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары һәм Левашево авыл жирлеге норматив хокукый актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

### 4. Левашево авыл жирлеге территорииясендә ритуаль хезмәт күрсәтуләрне оештыру һәм күмү урыннарын карап тоту өлкәсендәге вәкаләтләр

4.1. Левашево авыл жирлеге территорииясендә ритуаль хезмәтләр күрсәтүне оештыру һәм күмү урыннарын карап тоту өлкәсендә вәкаләтле орган вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

1) Левашево авыл жирлеге территорииясендә жирләү эше һәм жирләү өлкәсендә бердәм муниципаль сәясәтне гамәлгә ашыру;

Статусом специализированной службы по вопросам похоронного дела могут быть наделены как существующие, так и создаваемые для этих целей организации.

2) Левашево авыл жирлегенең жирләү һәм күмү мәсьәләләре буенча Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары, муниципаль хокукий актлар таләпләренең Левашево авыл жирлеге территориясендә үтәлешен тикшереп торуны гамәлгә ашыру;

3) жирләү буенча хезмәтләр күрсәтүнең гарантияләнгән исемлеген түләүсез нигездә махсуслаштырылган хезмәт күрсәтүне тикшереп торуны гамәлгә ашыру, шул исәптән жирләү буенча хезмәтләр күрсәтүнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфатына таләпләрне үтәүне;

4) Левашево авыл жирлеге республика башкарма хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары белән жирләү һәм күмү өлкәсендә финанс, бюджет, инвестиция, бәя, тариф сәясәте һәм шәһәр төзелеше эшчәнлеге мәсьәләләре буенча үзара хезмәттәшлек;

5) Россия Федерациясе Пенсия һәм социаль иминләштерү фондының Татарстан Республикасы буенча бүлеге, Татарстан Республикасы Дәүләт комитеты белән җенси мөнәсәбәтләр буенча хезмәт күрсәтуләрнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә түләүсез нигездә күрсәтелә торган хезмәт күрсәтуләрне тарифлар буенча билгеләү һәм килештерү;

6) жирләү һәм күмү эше мәсьәләләре буенча муниципаль хокукий актлар эшләү һәм үз компетенциясе чикләрендә кабул итү;

7) мәет жирләү буенча хезмәтләр күрсәтүнең гарантияләнгән исемлеген күрсәтү қысаларында эшләр башкаруга контракт (шартнамәләр) махсуслаштырылган хезмәте белән төзелгән юридик затлар һәм индивидуаль эшмәкәрләр тарафыннан башкарылуны тикшереп торуны гамәлгә ашыру;

8) Левашево авыл жирлеге территорииясендә урнашкан җәмәгать зиратлары территорииясендә башкарылган барлык күмүләрне исәпкә алуны алыш бару, шул исәптән күмүләрне теркәү китабын алыш бару юлы белән;

9) күмү зоналарын билгеләү һәм җәмәгать зиратларында күмү (өстенә күмү) өчен урыннар бирү;

10) вафат булучыны күмү өчен зиратлар территориияләрендә бушлай бирелә торган жир участогы қуләмен билгеләү;

11) Левашево авыл жирлеге территорииясендә җәмәгать зиратларын ачу һәм ябу турында каарлар кабул итү;

12) яна зиратлар төзү, киңәю, күчерү, гамәлдәге җәмәгать зиратларын ябу چараларын эшләү һәм гамәлгә ашыру;

13) зиратлардан һәм жирләү билгеләнешендәге башка объектлардан файдалануны тикшереп торуны гамәлгә ашыру;

14) жирләү билгеләнешендәге объектларны саклауны оештыру;

15) Левашево авыл жирлеге территорииясендә жирләү эшен оештыру торышына еллык мониторинг үткәрү;

16) күмү эше мәсьәләләре буенча попечительләр (күзәтү) советлары төзү (аларны формалаштыру һәм вәкаләтләр тәртибен билгеләү белән);

17) жирләү һәм күмү эше өлкәсендәге мәсьәләләр буенча гражданнарның консультациясе һәм килучеләрне кабул итү;

18) гамәлдәге законнар нигезендә башка вәкаләтләр.

4.2. Махсуслаштырылган хезмәт түләүсез нигездә жирләү хезмәтләренең гарантияләнгән исемлеген, шулай ук гамәлдәге законнар нигезендә башка вәкаләтләрне күрсәтә.

## 5. Күмү урыннары

5.1. Жирләү урыннары булып үлгәннәрнең гәүдәләрен (калдыкларын) күмү өчен зиратлары, үлгәннәрнең мәетен (калдыкларын) күмү өчен жыела торган жир участокларының этик, санитария һәм экология таләпләре нигезендә бүленгән кишәрлекләре тора шулай ук үлгән кешеләрне күмү өчен билгеләнгән башка биналар һәм корылмалар.

5.2. Мәет жирләү урыннарын булдыру турындагы карап гамәлдәге законнар таләпләре нигезендә вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

5.3. Төзелә торган, шулай ук күмүнең гамәлдәге урыннары күчерелергә тиеш түгел һәм, хәрби күмүләрдән тыш, дайми су басулар, жир тетрәүләрдән һәм башка стихияле бәла-казалардан соң, дайми су басулар, шуышулар куркынычы янаган очракта, вәкаләтле орган карапы буенча гына күчерелергә мөмкин.

5.4. Левашево авыл жирлеге территориясендәге иҗтимагый зиратлар ирекле жирләү өчен ачык, ябык булырга мөмкин.

5.5. Жәмәгать зиратлары территориясендәге күмү урыннары түбәндәгеләр булырга мөмкин:

- 1) ялғыз килеш;
- 2) туганнар;
- 3) дини;
- 4) мактаулы;
- 5) хәрби.

5.6. Левашево авыл жирлеге иҗтимагый зиратлары территориясендә хәрби каберлекләр (хәрби участоклар), бер дин (дин участоклары) мактаулы үлгән мәрхүмне күмү, шулай ук колумбарийлар өчен аерымланган жир кишәрлекләре (зоналар) каралырга мөмкин.

Зиратның хәрби участокларында күмү өчен 8-ФЗ номерлы Федераль законның 11 статьясында күрсәтелгән гражданнар категориясенә вафат булучының булыны раслый торган документлар бирелә.

5.7. Жирләү зonasы кварталларга һәм участокларга бүленә.

5.8. Мәрхүмнең гәүдәсе белән табутны күму өчен каберләр казыганда, кабернең тирәнлеген жирле шартларга бәйле рәвештә (грунтның характеристерин һәм грунт сулары яту дәрәжәсен) билгеләргә кирәк. Шул ук вакытта кабернең озынлыгы 2 метр, киңлеге - 1 метр, тирәнлеге - 1,5 метрдан ким булмаска тиеш.

Барлық очракларда кабер төбенең өслеге билгесе грунт сулары яту дәрәжәсеннән 0,5 метрга югарырак булырга тиеш.

5.9. Жирләү урыннары жәмәгать зиратын планлаштыру нигезендә бирелә. Жирләү урыннары арасындағы аерманың киңлеге 0,5 метрдан да ким була алмый.

5.10. Читән койма куйганда, зурлығы бүленгән участокның норматив

зурлығына туры килергэ тиеш. Койманың биеклеге 1,5 метрдан артмаска тиеш. Корылмаларының биеклеге 2,5 метрдан артмаска тиеш.

5.11. Зиратны планлаштыруны бозып күмү рөхсәт ителми, шул исәптән күмү урыннары арасында, юл читләрендә һәм санитар-яклау зонасы чикләрендә.

## 6. Ялгыз күмүләр

6.1. Ялгыз күмү урыны вәкаләтле орган тарафыннан түләүсез нигездә бирелә.

6.2. Левашево авыл жирлеге терриорияндә ялгыз кабер өчен бушлай бирелә торган жир участогы күләме 5 кв. м тәшкил итә

6.3. Ялгыз күмү урыны бирү турындагы гариза ире (хатыны), якын туганнары, башка туганнары яисә вафат булучының законлы вәкилләре тарафыннан тапшырыла, ә шундый затлар булмаганда, үлгән кешене (алга таба - мөрәжәгать итүче) күмүне үз өстенә алган кеше, башка затлар булмаганда, турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәжәгать иткәндә, ирекле рәвештә кәгазь чыганакта тапшырыла.

6.4. Ялгыз күмү өчен урын бирү турындагы гаризага түбәндәге документлар күшүп бирелә:

1) мөрәжәгать итүченең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (нигез күшүмтасы белән);

2) мөрәжәгать итүче вәкиленең вәкаләтләрен раслый торган документ, әгәр ялгыз күмү урыны бирү турындагы гариза белән мөрәжәгать итүче вәкиле мөрәжәгать белән мөрәжәгать итсә, шулай ук мөрәжәгать итүче вәкиленең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә) мөрәжәгать итүче вәкиленә мөрәжәгать итсә;

3) үлем турындагы таныклыкның күчермәсен (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

4) кремация турында белешмә күчермәсе - көлле урнаны күмгәндә (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

5) үлгән бала туган очракта үлгән баланың тууын дәүләт теркәве фактын раслый торган ЗАГС органнары тарафыннан бирелгән документ.

6) шәхесе Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән срокларда билгеләнмәгән вафат булганны күмүгә эчке эшләр органнарының ризалыгын раслый торган документ.

7) мөрәжәгать итүченең шәхси мәгълүматларын эшкәртүгә ризалык.

6.5 Ялгыз күмү өчен урын бирүдән баш тарту өчен түбәндәгеләр нигез була:

1) сорала торган зират күмү өчен ябык;

2) гаризаны карау өчен кирәkle документларның төп нөсхәләрен тапшырмау;

3) тәкъдим ителгән документларда тулы булмаган, бозылган яисә дөрес булмаган мәгълүмат булу, ул алар чынбарлыгында объектив рәвештә дөреслекне раслауны кыенлаштыра.

6.6. Ялгыз күмү өчен урын бирүдән баш тарту өчен нигезләр булганда, вәкаләтле орган, баш тартуның сәбәпләрен күрсәтеп, ялгыз күмү өчен урын бирүдән нигезле баш тарта.

6.7. Ялғыз күмү өчен урын бирүдән баш тарту өчен нигезләр булмаган очракта, вәкаләтле орган:

мөрәжәгать итүче белән берлектә зиратны күздә тотыла торган күмү урынын жир кишәрлеген бири максатларында тикшереләр;

ялғыз күмү өчен урын бири турындагы каарны рәсмиләштерә;

күмү урынын күмүләрне теркәү кенәгәсендә теркәп бара.

6.8. Ялғыз күмү өчен урын бири яисә ялғыз күмү өчен урын бирүдән баш тарту турындагы каар мөрәжәгать итүче мөрәжәгать иткән көнне вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

6.9. Ялғыз күмү өчен урын бири яисә ялғыз күмү өчен урын бирүдән баш тарту турындагы каар мөрәжәгать итүче мөрәжәгать итүчегә шәхсән кәгазь документ рәвешенде тапшырыла.

## 7. Туганнар жирләүләре

7.1. Туганнарны жирләү урыны вәкаләтле орган тарафыннан түләүсез нигездә бирелә.

7.2. Туганнарны күмү урыннары ир белән хатынны, якын туганнарны һәм башка туганнарны күмү мөмкинлеген исәпкә алыш бирелә.

7.3. Левашево авыл жирлеге территорииясендә туганнарны жирләү өчен бушлай бирелә торган жир кишәрлегенең күләме 10 кв.м. тәшкил итә.

7.4. Туганнарны жирләү өчен урын бири турындагы гариза мөрәжәгать итүче тарафыннан турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәжәгать иткәндә қәгазь чыганакта ирекле рәвештә тапшырыла.

7.5 Туганнарны жирләү өчен урын бири турындагы гаризага түбәндәге документлар күшүп бирелә:

1) мөрәжәгать итүченең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

2) мөрәжәгать итүче вәкиленең вәкаләтләрен раслый торган документ, әгәр туганнарны жирләү өчен урын бири турындагы гариза белән мөрәжәгать итүче вәкиле мөрәжәгать белән мөрәжәгать итсә, шулай ук мөрәжәгать итүченең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

3) үлем турындагы таныклыкның күчермәсен (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

4) кремация турында белешмә күчермәсе - көлле урнаны күмгәндә (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

5) үлгән бала туган очракта үлгән баланың тууын дәүләт төркөве фактын раслый торган ЗАГС органнары тарафыннан бирелгән документ.

6) мөрәжәгать итүченең шәхси мәгълүматларын эшкәртүгә ризалык.

7.6. Гаризаны карау, туганнарны жирләү өчен урын бири турында яисә туганнарны жирләү өчен урын бирүдән баш тарту турында каар кабул иту әлеге Нигезләмәнең 6.5-6.9 пунктларында билгеләнгән тәртиптә вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

## 8. Мактаулы күмүләр

8.1. Левашево авыл жирлегенең жәмәгать зиратлары территориясендә мактаулы үлүчеләрне күмү өчен Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы, Алексеевск муниципаль районы, алдындағы аерым казанышлары булганнарга мактаулы күмү урыннары (зоналар) төзелергә мөмкин.

8.2. Мактаулы күмү урыны вәкаләтле орган тарафыннан түләүсез нигездә бирелә.

8.3. Мактаулы күмү урыннарында түбәндәге категориядәге гражданнарга күмү гамәлгә ашырыла:

- 1) Советлар Союзы һәм Россия Федерациясе Геройлары;
- 2) Социалистик Хәzmәт Геройлары;
- 3) Россия Федерациясе Хәzmәт Геройлары;
- 4) Дан орденының тулы кавалерлары I, II һәм III дәрәҗәдәге Дан орденнары белән бүләкләнгән;
- 5) Хәzmәт Даны орденының тулы кавалерлары I, II һәм III дәрәҗәдәге Хәzmәт Даны орденнары белән бүләкләнгән;
- 6) Бөек Ватан сугышы ветераннары, махсус хәрби операциядә катнашучылар;
- 7) Алексеевск муниципаль районның мактаулы гражданнары- Левашево авыл жирлегендә туганнар;
- 8) Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы, Алексеевск муниципаль районы үсешенә өлеш көрткән предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар житәкчеләре Левашево авыл жирлегендә туганнар.

8.4. Алексеевск муниципаль районаны территориясендә мактаулы жирләү өчен бушлай бирелә торган жир кишәрлеге күләме – Левашево авыл жирлегендә туганнарга-5 кв. м.

8.5. Мактаулы күмү өчен урын бирү турындағы гариза мөрәжәгать итүче тарафыннан турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәжәгать иткәндә кәгазь чыганакта ирекле рәвештә тапшырыла.

8.6. Мактаулы жирләү өчен урын бирү турындағы гаризага түбәндәге документлар күшүп бирелә:

- 1) мөрәжәгать итүченең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);
- 2) мөрәжәгать итүче вәкиленең вәкаләтләрен раслый торган документ, әгәр мактаулы жирләү өчен урын бирү турындағы гариза белән мөрәжәгать итүче вәкиле мөрәжәгать белән мөрәжәгать итсә, шулай ук мөрәжәгать итүче вәкиленең шәхесен таныклаучы документ күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);
- 3) Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы, Алексеевск муниципаль районаны алдында үлгән кешенең тиешле хәzmәtlәren раслаучы документлар (хәzmәт кенәгәләре күчермәләре (булган очракта) яки хәzmәт (хәzmәт) эшчәнлеген раслаучы башка документлар, таныклыклар һәм бүләklәrнең төп нөсхәләре);
- 4) үлем турындағы таныклыкның күчермәсен (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);
- 5) кремация турында белешмә күчермәсе - көлле урнаны күмгәндә

(чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

6) мөрәҗәгать итүченең шәхси мәгълуматларын эшкәртугә ризалык.

8.7. Гаризаны карау, мактаулы жирләү өчен урын бирү турында яисә мактаулы күмү урыны бирүдән баш тарту турында карап кабул итү әлеге Нигезләмәнең 6.5-6.9 пунктларында билгеләнгән тәртиптә вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

## 9. Хәрби күмүләр

9.1. Левашево авыл жирлегенең ижтимагый зиратлары территориясендә хәрби күмүләр (хәрби участоклар) өчен аерымланган жир кишәрлекләре (зоналар) каралырга мөмкин.

9.2. Хәрби күмү урыны вәкаләтле орган тарафыннан түләүсез нигездә бирелә.

9.3. 8-ФЗ номерлы Федераль законның 11 статьясындағы 1 һәм 3 пунктларында күрсәтелгән үлгән кешене күмү, үлгән кешенең ихтыяр белдерүен йә хатынының, янын туганнарының яисә башка туганнарының теләген исәпкә алыш рөхсәт ителә.

9.4. Левашево авыл жирлеге территориясендә хәрби жирләү өчен бушлай бирелә торган жир кишәрлекенең күләме 5,0 кв.м. тәшкил итә.

9.5. Хәрби күмү урыны бирү турында гариза гариза бируче тарафыннан турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәҗәгать иткәндә, ирекле рәвештә кәгазь чыганакта тапшырыла.

9.6 Хәрби жирләүгә урын бирү турындагы гаризага түбәндәге документлар естәлеп бирелә:

1) мөрәҗәгать итүченең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

2) мөрәҗәгать итүче вәкиленең вәкаләтләрен раслый торган документ, әгәр хәрби жирләү өчен урын бирү турындагы гариза белән мөрәҗәгать итүче вәкиле мөрәҗәгать белән мөрәҗәгать итсә, шулай ук мөрәҗәгать итүченең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

3) үлем турындагы таныклыкның күчермәсен (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

4) кремация турында белешмә күчермәсе - көлле урнаны күмгәндә (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

5) үлгән кешенең жәмәгать зиратының хәрби участогында жирләнергә мөмкин затлар категориясенә каравын раслый торган документлар.

6) мөрәҗәгать итүченең шәхси мәгълуматларын эшкәртугә ризалык.

9.7. Гаризаны карау, мактаулы жирләү өчен урын бирү турында яисә мактаулы күмү урыны бирүдән баш тарту турында карап кабул итү әлеге Нигезләмәнең 6.5-6.9 пунктларында билгеләнгән тәртиптә вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

## 10. Өстенә күму

10.1. Гамәлдәге кабергә күмү санитария нормаларын з үтәп, буш урыннар булганда гамәлгә ашырыла. Күмгәндә табутлар арасындағы ара (табут белән урна

арасындағы, урна белән урна арасындағы) вертикаль һәм горизонталь буенча кимендә 0,5 м булырга һәм жир катламы белән тутырылырга тиеш. Жир катламының калынлығы өске табутлардан алыш өскә кадәр кимендә 1 метр булырга тиеш.

10.2. Жирләү бары тик минерализация чоры узгач кына башкарыла, ләкин соңғы күмү вакытыннан 15 елдан да иртәрәк тугел.

Кремациядән соң урнадагы көл белән күмү соңғы күмү вакытыннан соң узган срокка бәйсез рәвештә башкарыла.

10.3. Левашево авыл жирлеге территориясендә урнашкан зиратларда туганнар, мактаулы, хәрби күмүләр урынында жирләүгә рәхсәт бирү түләүсез гамәлгә ашырыла.

10.4. Жирләүгә рәхсәт бирү турында гариза гариза бирүче тарафыннан турыдан-туры вәкаләтле органга мәрәҗәгать иткәндә ирекле рәвештә кәгазь чыганакта тапшырыла.

10.5. Жирләүгә рәхсәт бирү турында гаризага түбәндәгे документлар күшүп бирелә:

1) күмү турында таныклық (күмү турында таныклық булмаган очракта, вәкаләтле орган күмү урыны теркәлгән зат турында белешмәләрне күмү кенәгәсендә булуын билгели);

2) мәрәҗәгать итүченең шәхесен таныклый торган документ күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

3) мәрәҗәгать итүче вәкиленең вәкаләтләрен раслый торган документ, әгәр жирләүгә рәхсәт бирү турында гариза белән мәрәҗәгать итүче вәкиле мәрәҗәгать итсә, шулай ук мәрәҗәгать итүченең шәхесен таныклый торган документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

4) үлем турындағы таныклыкның күчермәсен (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

5) үлгән бала туган очракта үлгән баланың тууын дәүләт теркәве фактын раслый торган ЗАГС органнары тарафыннан бирелгән документ;

6) кремация турында белешмә күчермәсе - көлле урнаны күмгәндә (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

7) үлгән кешенең исеменә күмү урыны теркәлгән зат белән туганлык бәйләнешен раслый торган документлар (яисә тиешле жирләнгән урында күмелгән килеш), йә аның әлеге урында үлгән кешене күмүгә язма ризалыгы;

8) мәрәҗәгать итүченең шәхси мәгълүматларын эшкәртүгә ризалык.

Жирләү урыны теркәлгән зат вафат булган очракта жирләүгә рәхсәт бирү турындағы гаризага шулай ук теркәлә:

1) үлгән кеше исеменә рәсмиләштерелгән күмү турында таныклық (күмү турында таныклық булмаган очракта, вәкаләтле орган күмү урыны теркәлгән зат турында белешмәләрне күмүне теркәү кенәгәсендә булуын билгели);

<sup>1</sup> Санитарные правила и нормы СанПиН 2.1.3684-21 «Санитарно-эпидемиологические требования к содержанию территорий городских и сельских поселений, к водным объектам, питьевой воде и питьевому водоснабжению, атмосферному воздуху, почвам, жилим помещениям, эксплуатации производственных, общественных помещений, организаций и проведению санитарно-противоэпидемических (профилактических) мероприятий», утвержденные постановлением Главного государственного санитарного врача РФ от 28.01.2021 № 3.

2) күмү урыны теркәлгән затның үлеме турында танықлық күчермәсен (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

3) кремация турында белешмә күчермәсе - көлле урнаны күмгәндә (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә).

10.6. Жирләүгә рөхсәт бирүдән баш тарту өчен түбәндәгеләр нигез була:

1) әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән ялғыз күмү күләменнән чыгып, табут күмү өчен таләп ителгән урында буш урын булмау;

2) соралган зират күмү өчен ябык;

3) гаризаны карау өчен кирәклे документларның төп нөсхәләрен тапшырмай;

4) тәкъдим ителгән документларда тулы булмаган, бозылган яисә дөрес булмаган мәгълүмат булу, ул аларның чынбарлығында объектив рәвештә дөреслеген раслауны кыенлаштыра;

5) кабергә көлле урна күмүдән тыш (табутка табут күмгәндә) минерализация чоры тәмамланмаган;

6) аны күмүгә рөхсәт бирү турында гариза бирелгән очракта (вафат булучы исеменә рәсмиләштерелгән күмү урынын теркәү турында белещмәләр булмау (вафат булучы исеменә рәсмиләштерелгән күмү турында танықлық булмаганда).

10.7. Гаризаны карау, жирләү өчен урын бирү яисә күмү урынын бирүдән баш тарту турында карап кабул итү әлеге Нигезләмәнең 6.5-6.9 пунктларында билгеләнгән тәртиптә вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

## 11. Үлгән кешенең калдыкларын (жәсәден) чыгару соңрак күчереп күмү өчен

11.1. Аларны күчереп күмү максатыннан күмгән мәетләрне эксгумацияләү санитария нормалары һәм қагыйдәләре таләпләрен исәпкә алыш башкарыла.

11.2. Левашево авыл жирлеге территориясендә урнашкан зиратта вафат булган, жирләнгән мәетнең калдыкларын (жәсәден) алуга рөхсәт бирү түләүсез гамәлгә ашырыла.

11.3. Үлгән кешенең калдыкларын (жәсәден) алуга рөхсәт бирү турында гариза гариза мөрәҗәгать итүче тарафыннан ихтыярый рәвештә кәгазьдә, турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәҗәгать иткәндә тапшырыла.

11.4. Үлгән кешенең калдыкларын (жәсәден) алуга рөхсәт бирү турындагы гаризага түбәндәге документлар күшүп бирелә:

1) күмү турында танықлық (күмү турында танықлық булмаган очракта, вәкаләтле орган күмү урынын теркәлгән зат турында белещмәләрне күмү кенәгесенде булуын билгели);

2) мөрәҗәгать итүченең шәхесен таныклый торган документ күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

3) мөрәҗәгать итүче вәкиленең вәкаләтләрен раслый торған документ, әгәр үлгән кешенең калдыкларын (жасәден) алуга турындагы гариза белән алга таба яңадан күмү өчен мөрәҗәгать итүче вәкиле мөрәҗәгать итсә, шулай ук мөрәҗәгать

итүченең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсөн белән бергә) мөрәжәгать итсә;

4) чыгарылган калдыкларын (жасаден) күчереп күмү урыны булуын раслый торған документ;

5) мөрәжәгать итүченең шәхси мәгълүматларын эшкәртүгө ризалық.

11.5. Үлгән кешенең калдыкларын (жасаден) алырга рөхсәт бирүдән баш тарту өчен түбәндәгеләр нигез була:

1) гаризаны карау өчен кирәkle документларның төп нөсхәләрен тапшырмау;

2) тәкъдим ителгән документларда тулы булмаган, бозылган яисә дөрес булмаган мәгълүмат болу, ул аларның чынбарлыкта дөреслеген тикшереп торуны объектив кыенлаштыра.

11.6. Үлгән кешенең калдыкларын (жасаден) алырга рөхсәт бирүдән баш тарту өчен нигезләр булганда, вәкаләтле орган, баш тартуның сәбәпләрен күрсәтеп, вафат булган калдыкларын (жасаден) алуга рөхсәт бирүдән мотивацияләнгән баш тартуны рәсмиләштерә.

11.7. Үлгән кеше калдыкларын (жасаден) алуга рөхсәт бирүдән баш тарту өчен нигезләр булмаган очракта, вәкаләтле орган:

вафат булучының калдыкларын (жасаден) алуга рөхсәт бирә;

кумуләрне теркәү китабына күчереп күмү турында тиешле язма қөртүне гамәлгә ашыра (үлгәннең калдыкларын (жасаден) алу башкарылган күмү урынында бер үк вакытта күмү турында яzmanы гамәлдән чыгару).

Үлгәннең калдыкларын (жасаден) алу буенча чаралар оештыра.

11.8. Үлгән кешенең калдыкларын (жасаден) алуга рөхсәт бирү яисә калдыкларын (жасаден) алуга рөхсәт бирүдән баш тарту турындагы карап мөрәжәгать итүче мөрәжәгать иткән көнне вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

11.9. Үлгән кешенең калдыкларын (жасаден) алуга рөхсәт бирү турындагы яисә үлгән кешенең калдыкларын (жасаден) алуга рөхсәт бирүдән баш тарту турындагы карап мөрәжәгать итүчегэ шәхсән кәгазь документ рәвешендә тапшырыла.

11.10. Үлгән кешенең калдыкларын (жасаден) алу эшләрө санитария кагыйдәләрен үтәп башкарылырга тиеш.

Үлгән кешенең калдыкларын (жасаден) алу эшләре тәмамлангач, ике нөсхәдә үлгән кешенең калдыкларын (жасаден) алу турында акт төзелә, анда үлгәннең мәетен чыгару буенча эш урыны, датасы һәм тәмамлану вакыты, аның исеменә күмү урыны теркәлгән затның фамилиясе, исеме, атасының исеме (соңғысы - булган очракта) күрсәтелә.

Үлгән кешенең калдыкларын (жасаден) алу турындагы актның беренче нөсхәсе вәкаләтле органда саклана, актның икенче нөсхәсе күмү урыны төркәлгән затка имза астында бирелә.

11.11. Жирләү урынында бер генә үлгән кешенең калдыкларын (жасаден) жирләнгән очракта, күмү турында таныклык алына.

12. Жирләүләрне теркәү (яңадан теркәү)

12.1. Левашево авыл жирлеге территорииясендә урнашкан жәмәгать зираты территорииясендә житештерелгән һәр күмү вәкаләтле орган тарафынан күмүләрне теркәу кенәгәсендә теркәлә.

12.2. Жирләү урынын теркәу, күмү урыны теркәлгән затның вафат булған очракта, вәкаләтле орган тарафынан гамәлгә ашырыла һәм мөрәжәгать итү характерында була.

Жирләү урыннарын яңадан теркәгән өчен түләү алынмый.

12.3. Күмү урынын яңадан теркәу турындагы гариза мөрәжәгать итүче тарафынан турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәжәгать иткәндә кәгазь чыганакта ирекле рәвештә тапшырыла.

12.4. Жирләү урынын яңадан теркәу турындагы гаризага түбәндәге документлар күшүп бирелә:

1) күмү турында таныклык (махсуслаштырылган хезмәт күмү турында таныклык булмаган очракта, исеменә күмү урыны теркәлгән зат турында белешмәләрне күмү кенәгәсендә булуын билгели);

2) мөрәжәгать итүченең шәхесен таныклый торган документ күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

3) мөрәжәгать итүче вәкиленең вәкаләтләрен раслый торган документ, әгәр күмү урынын яңадан теркәу турындагы гариза белән мөрәжәгать итүче вәкиле мөрәжәгать белән мөрәжәгать итсә, шулай ук мөрәжәгать итүченең шәхесен раслаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

4) күмү урынын яңадан теркәүне гамәлгә ашыра торган затның шәхесен раслаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

5) күмү урынын яңадан теркәүне гамәлгә ашыра торган зат вәкиленең вәкаләтләрен раслый торган документ, шулай ук исеменә күмү урынын яңадан теркәу башкарыла торган зат вәкиленең шәхесен таныклый торган документ күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

6) күмү урыны теркәлгән затның улеме турында таныклык яисә аның нотариаль таныкланган күчермәсе (исеменә күмү урыны теркәлгән затның вафат булуы очрагында);

7) жирләү урыны теркәлгән кешенең туганлык бәйләнешен раслаучы документлар, аның исеменә күмү урыны яңадан теркәлгән кеше белән яки тиешле жирләү урынында күмелгән кеше белән, яки әлеге документларның нотариаль рәвештә расланган күчермәләре.

12.5. Жирләү урынын яңадан теркәүдән баш тарту өчен түбәндәгеләр нигез була:

1) гаризаны карау өчен кирәkle документларның төп нөсхәләрен бирмәү;

2) тәкъдим ителгән документларда тұлы булмаган, бозылған яисә дөрес булмаган мәгълүмат булу, аларның дөреслеген объектив рәвештә расларга кыен;

3) аның исеменә күмү урыны яңадан теркәлгәндә (күмү турында таныклык булмаганда), кеше гариза биргән очракта жирләү урынын мәрхүм исеменә күмүнә теркәу китабында белешмәләр булмау.

12.6. Жирләү урынын яңадан теркәүдән баш тарту өчен нигезләр булғанда, вәкаләтле орган, кире қагу сәбәпләрен күрсәтеп, күмү урынын яңадан теркәүдән

нигезле баш тарта.

12.7. Күмү урынын яңадан теркәүдән баш тарту өчен нигезләр булмаган очракта, вәкаләтле орган:

күмү урынын яңадан теркәү турындагы каарны рәсмиләштерә;  
тиешле язманы күмүләрне теркәү китабына кертә.

12.8. Жирләү урынын яңадан теркәү яисә күмү урынын яңадан теркәүдән баш тарту турындагы каар мөрәжәгать итүче мөрәжәгать иткән көнне вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

12.9. Жирләү урынын яңадан теркәү турындагы яисә күмү урынын яңадан теркәүдән баш тарту турындагы каар мөрәжәгать итүче мөрәжәгать итүчегә шәхсән кәгазь чыганактагы документ рәвешендә тапшырыла.

12.10. Жирләү урыны кабат теркәлгән затка вәкаләтле орган күмү турында таныклык бирә.

### 13. Жирләүләр турында таныклыкларны рәсмиләштерү

13.1. Жирләү көнендә вәкаләтле орган тарафыннан тиешле жирләү турында таныклык төзелә hәм бирелә.

13.2. Жирләүләр турында, шул исәптән әлеге Нигезләмә кабул ителгәнчегә кадәр башкарылган таныклыкларны рәсмиләштерү вәкаләтле орган тарафыннан түләүсез нигездә гамәлгә ашырыла.

13.3. Жирләү турындагы таныклыкта түбәндәгеләр күрсәтелә:  
жирләү булдырылган территориядәге ижтимагый зиратның исеме;  
зиратның урнашу урыны (адресы);  
жирләү төре (ялғыз, туганлық, дин тотуга карап, мактаулы, хәрби);  
күмү үлчәме;  
зиратта күмү урыны (квартал номеры hәм күмү участогы);  
күмү теркәлгән затның фамилиясе, исеме hәм атасының исеме (соңғысы - булган очракта).

13.4. Әлеге Нигезләмә кабул ителгәнгә кадәр башкарылган жирләү турында таныклыкны рәсмиләштерү хакында гариза мөрәжәгать итүче тарафыннан турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәжәгать иткәндә, ирекле рәвештә кәгазъдә тапшырыла.

13.5. Жирләү турында таныклыкны рәсмиләштерү турындагы гаризага түбәндәгә документлар күшүп бирелә:

1) мөрәжәгать итүченең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

2) мөрәжәгать итүче вәкиленең вәкаләтләрен раслый торган документ, әгәр күмү турында таныклыкны рәсмиләштерү турындагы гариза белән мөрәжәгать итүче вәкиле мөрәжәгать итсә, шулай ук мөрәжәгать итүче вәкиленең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

3) тиешле урында күмелгән үлгән кешегә карата вафат булу турында таныклык күчермәсен (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

4) тиешле жирләү урынында көл урнасы күмелгән үлгән кешегә карата кремация турында белешмәнең күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

5) тиешле урында күмелгэн үлгэн кеше белән тугандаш мөнәсәбәтләрне раслый торган документлар яисә әлеге документларның нотариаль таныкланган күчермәләре.

Күму кенәгәсендә исеменә күму урыны теркәлгэн зат турында белешмәләр булса, бу затка күму турында таныклык әлеге пунктның 3 - 5 бүлекләрендә күрсәтелгэн документларны тапшырмыйча рәсмиләштерелә.

13.6. Жирләү турында таныклыкны рәсмиләштерүдән баш тарту өчен түбәндәгеләр нигез була:

- 1) гаризаны карау өчен кирәkle документларның төп нөхчәләрен бирмәү;
- 2) тәкъдим ителгән документларда тулы булмаган, бозылган яисә дөрес булмаган мәгълүмат булу, аларның дөреслеген объектив рәвештә расларга кыен;
- 3) элек башка затка соралган урынга жирләү турында таныклык бирү;
- 4) күмелгэн жирләрне теркәү кенәгәсендә белешмәләр булмау.

13.7. Жирләү турында таныклыкны рәсмиләштерүдән баш тарту өчен нигезләр булганда, вәкаләтле орган, баш тартуның сәбәпләрен күрсәтеп, күму турында таныклыкны рәсмиләштерүдә нигезле баш тартуны рәсмиләштерә.

13.8. Жирләү турында таныклыкны рәсмиләштерүдән баш тарту өчен нигезләр булмаган очракта, вәкаләтле орган күму турында таныклыкны рәсмиләштерә һәм бирә.

13.9. Жирләү турында таныклыкны рәсмиләштерү яисә күму турында таныклыкны рәсмиләштерүдән баш тарту турындағы карап мәрәжәгать итүче мәрәжәгать иткән көнне вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

13.10. Жирләү турында таныклыкны рәсмиләштерү яисә күму турында таныклыкны рәсмиләштерүдән баш тарту турындағы карап мәрәжәгать итүчегә шәхсән кәгазь чыганакта документ рәвешендә тапшырыла.

#### 14. Зиратларны карап тоту һәм зиратка йөрү кагыйдәләре .

14.1. Иҗтимагый зиратларны тоту вәкаләтле орган тарафыннан «Дәүләт һәм муниципаль ихтияжларны тәэмүн итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында» 2013 елның 5 апрелендәге 44-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән тәртиптә конкурс процедуралары (шартнамәләр) нигезендә хужалык итүче субъектлар (юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр) белән контрактлар (шартнамәләр) төзү юлы белән гамәлгә ашырыла.

Жәмәгать зиратларын тоту буенча подряд эшләре агымдагы ремонтны, жирләү билгеләнешендәге объектларны капиталь ремонтлауны, жирләү бюджет акчалары хисабына башкарылган очракта, дәүләт саклавындағы каберлекләрне һәм һәйкәлләрне тотуны, зират территориясен жыештыруны һәм чүп-чарны чыгаруны үз эченә ала;

14.2. Жирләү өчен җаваплы гражданнар күму урыннары территорияләрендә чисталыкны һәм тәртипне тәэмүн итәргә, билгеләнгән урыннарда чүп-чар складларга, күму участокларында тере киртәләрне һәм чәчәкле утыртмаларны карапга, кабер корылмаларын (киртәләрен) вакытында ремонтларга, кабер калкулыкларын тәртипкә китерергә, һәйкәлләрне һәм коймаларны урнаштырырга,

яңадан төзөргө һәм аларны сүтәргө бурычлы.

14.3. Күмү билгеләнешендәге объектлар территориясе буенча табутларны (вафат булганнарның гәүдәләрен) ташу һәм күчерү өчен катаfalка-арбалар, катаfalка-чаналар, катаfalка-носилкалар, ә урналарны күчерү өчен катаfalка-носилкалар булырга тиеш.

14.4. Левашево авыл жирлеге территорииясендә урнашкан зиратларда бердәм эш режимы билгеләнә.

Улгәннәрне күмү тәүлекнең якты вакытында башкарыла.

14.5. Жәмәгать зираты территорииясендә килүчеләр тынлық һәм тәртип сакларга тиеш.

14.6. Жәмәгать зираты территорииясендә килүчеләргә тыела:

1) сәяси, идеологик, раса, милли яисә дини нәфрәт мотивлары буенча йә нинди дә булса социаль төркемгә карата нәфрәт яисә дошманлық мотивлары буенча һәйкәлләргә, күмү урыннарына яисә күмү билгеләнешендәге объектларга тиешле әчтәлектәге язмалар яисә рәсемнәр төшерергә;

2) жәмәгать зираты территорииасен чүпләргә;

3) агачларны һәм куакларны кисүне башкарырга;

4) этләр йөртергә, йорт хайваннарын көтәргә, кош-корт тотарга;

5) учаклар кабызырыга;

6) ком, балчык табарга, кәзә кисәргә;

7) яшел утыртмаларны бозарга;

8) исерткеч эчемлекләр эчәргә һәм исерек хәлдә булырга;

9) грунт казырыга, төзелеш һәм башка материаллар запасларын калдырырга;

10) чүп-чар, сүтелгән иске кабер ташлары (кабер өслекләре) өяргә, әлеге максатлар өчен билгеләнмәгән урыннарда коймалар салырга;

11) үз белдеген белән кабер казырыга һәм күмү эшләрен башкарырга;

12) ябылганнын соң зират территорииясендә булырга.

14.7. Зиратларга массакүләм килү белән бәйле бәйрәмнәр вакытында вәкаләтле орган тарафыннан эш һәм зиратларга бару өчен маҳсус режимнар кертелергә мөмкин.

## 15. Бәхәсләрне хәл итү тәртибе

Әлеге Нигезләмәне гамәлгә ашыруга бәйле рәвештә барлыкка килә торган бәхәсләр судтан тыш һәм суд тәртибендә хәл ителә.

## 16. Тармакта законнарны бозган өчен җаваплылык күмү һәм күмү эше

Жирләү һәм күмү эше өлкәсендә гамәлдәге законнар нигезләмәләрен бозуда гаепле затлар Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары нигезендә җаваплы булалар.

Левашево авыл жирлеге  
Башкарма комитетының  
12.07.2024 ел, № 14  
каары белән расланган  
Нигезләмәгә күшымта

Левашево авыл жирлеге территориясендә  
урнашкан зиратлар И семлеге

№ т/б	Жәмәгать зираты исеме	Жәмәгать зиратының урнашу урыны (адресы)
1	Левашево авылы зираты	Татарстан Республикасы, Алексеевск муниципаль районы, Левашево авыл жирлеге, Левашево авылы

Левашево авыл жирлеге  
Башкарма комитетының  
12.07.2024 ел, № 14  
каарына 2 нче қушымта.

Үлгэн кешене жирләү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә,  
тормыш иптәшенә, якин туганнарына, башка туганнарына, законлы вәкиленә яки  
үлгэн кешене жирләү бурычын үз өстенә алган башка кешегә күрсәтелә торган  
хезмәтләрнең сыйфатына  
таләпләр

№ т/б	Гарантияләнгән жирләү хезмәтләре исемлеге буенча күрсәтелә торган хезмәтнең исеме	Гарантияләнгән жирләү хезмәтләре исемлеге буенча күрсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфатына таләпләр				
1	Жирләү өчен кирәkle документларны рәсмиләштерү	ЗАГС	органнарында	үлем	таныклыгын рәсмиләштерү	
2	Табутны һәм жирләү өчен кирәkle башка әйберләрне биry һәм китерү	1. Транспорт чарасы белән тәэммин иту һәм китерү (йөкләү-бушату эшләрен кертеп һәм турыдан – туры үлгэн кешенең (алга таба үлгэн кешенең) гәүдәсе (калдыклары)булган урынга кучерү): 1) завод шартларында сыйфатлы агачтан эшләнгән агач табут; 2) жирләү өчен кирәkle башка әйберләр: 80 x 200 зурлыктагы 1 япма; мендәр – 40 x 40 см зурлыктагы 1 данә; 3) жирләүне ритуаль теркәлү билгесе. 2. Табутны тышлау, жирләү өчен кирәkle башка әйберләр күренеп торган кимчелекләргә (тишекләр, ярыклар, кисемнәр)ия булырга тиеш түгел				
3	Үлгэн кешенең гәүдәсен (мәетен) зиратка (крематорийга) илтү	1. Үлгэн кеше белән табутны алып чыгып, аны махсус транспорт чарасы тукталышына кадәр күчерү катафалка-арбаларда, катафалка-носилкаларда, катафалка-чаналарда башкарыла (елның вакытына карап). 2. Үлгэн кеше белән табутны жирләү урынына (кремация) махсус транспорт чарасы белән ташыйлар. Үлгэн кеше белән табут өчен транспортның башка төрен кулланырга рөхсәт ителә, азык-төлек чимал һәм азык-төлек ташу өчен кулланылган автотранспорттан тыш.				

		<p>Үлгэн кеше белән табутны ташу вакытында шофер тизлек режимын үтәргә, кискен тормозлаудан качарга тиеш.</p> <p>Ташу вакытында табутка зыян килмәскә тиеш.</p> <p>3. Табутны үлгэн кеше белән күмү урынына (кремация) күчерү катафалка-арбаларда, катафалка-носилкаларда, катафалка-чаналарда (елның вакытына карап) башкарыла.</p> <p>4. Үлгэн кеше белән табутны алып барганнын соң һәм күмгәннән соң, транспорт мәжбүри рәвештә кулланырга рөхсәт ителгән дезинфекция чаралары белән жыештырылырга һәм эшкәртелергә тиеш</p>
4	Жирләү (кремация һәм аннан соң көл урнасы бирү)	<p>1. Жирләү вакытына гаризада күрсәтелгән урында үлгэн кеше белән табутны (жәсәд урнасын) күмү өчен кабер булуы тәэммин ителергә тиеш.</p> <p>2. Жирләү өчен каберне казу кул яки механик ысул белән башкарыла.</p> <p>Табут белән күмгәндә кабернең озынлығы 2 метрдан да ким булмаска тиеш, киңлеге 1 метр, тирәнлеге 1,5 метр, жир өслегеннән табут капкачына кадәр ара 1 метр.</p> <p>Урнаны жиргә күмгәндә кабернең озынлығы 1 метр, киңлеге 1 метр, жир өслегеннән көл урнасына кадәр ара 1 метр булырга тиеш.</p> <p>3. Үлгәннәрне траншея тибындагы кабергә күмү рөхсәт ителми.</p> <p>4. Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән срокларда шәхесләре Эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән үлгәннәрне кремацияләү рөхсәт ителми.</p> <p>5. Жирләү буенча хезмәтләр комплексы күрсәтү (жәсадлы урнаны күмү):</p> <p>1) табут капкачын ябу (табут белән күмгәндә генә);</p> <p>2) табутны (көлле урнаны) кабергә төшерү;</p> <p>3) кабер өстенә калкулык урнаштыру белән каберне күмү;</p> <p>4) каберенә ритуаль теркәү билгесе урнаштыру (үлгэн кешенең фамилиясе, исеме, этисенең исеме (соңғысы булганда); аның туган һәм үлгэн көннәре (шундый мәгълүмат булганда), жирләүнен теркәү номеры).</p> <p>6. Кремация буенча хезмәтләр күрсәтү. (шәхесләре Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән</p>

вакытта әчке әшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән үлгәннәрдән тыш) гаризаны рәсмиләштергәндә күрсәтелергә тиеш. Көл салынган урна һәм кремация турында белешмә кремациядән соң 24 сәгатьтән соң бирелә. Урнаны көл белән жирләү бары тик жиргә генә башкарыла.

7. Жирләүне гамәлгә ашырганда тәэмин ителә:

- 1) күрше жирләү урыннарына кадәр ара 0,5 метрдан ким түгел;
- 2) күрше каберлекләрнең (коймаларның, һәйкәлләрнең, кабер плитәләренең) саклануы

Левашево авыл жирлеге  
Башқарма комитетының  
21.07.2024 ел, №14 карарына  
3 нче күшүмтә

Ир яисә хатыны, якын туганнары, башка туганнары йә үлгән кешенең законлы вәкиле булмаганда яисә аларның күмү мөмкинлеге булмаганда, шулай ук жирләү бурычын үз өстенә алган башка затлар булмаганда һәм үлгән, шәхесләре ачыкланмаган килем жирләү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә түләүсез нигездә күрсәтелә торган хезмәт күрсәтүләрнең сыйфатына карата таләпләр

№ т/б	Гарантияләнгән жирләү хезмәтләре исемлеге буенча күрсәтелә торган хезмәтнең исеме	Гарантияләнгән жирләү хезмәтләре исемлеге буенча күрсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфатына таләпләр
1	Жирләү өчен кирәkle документларны рәсмиләштерү	ЗАГС органнарында үлем турында таныклык рәсмиләштерү
2	Мәетне киендерү	Үлгән кешенең килеме маҳсус килемне үз эченә ала кием һәм аяк килем
3	Табут һәм жирләү өчен кирәkle башка әйберләрне бирү һәм китерү	<p>1. Транспорт чарасы белән тәэмин иту һәм қитерү (йөкләү-бушату эшләрен кертеп һәм турыдан – туры үлгән кешенең (алга таба үлгән кешенең) гәүдәсе (калдыклары)булган урынга күчерү):</p> <p>1) завод шартларында сыйфатлы агачтан эшләнгән агач табут;</p> <p>2) жирләү өчен кирәkle башка әйберләр:</p> <p>80 x 200 зурлыктагы 1 япма; мендәр – 40 x 40 см зурлыктагы 1 данә, аяк килем;</p> <p>3) жирләү ритуаль теркәлү билгесе.</p> <p>2. Табутны тышлау, жирләү өчен кирәkle башка әйберләр, үлгәннәрне киендерү өчен килемнәрдә күренгән кимчелекләр (тишекләр, ярыклар, кисемнәр)булырга тиеш түгел</p>
4	Үлгән кешенең гәүдәсен (мәетен) зиратка (крематорийга) илтү	<p>1. Үлгән кеше белән табутны алыш чыгып, аны маҳсус транспорт чарасы тукталышына кадәр күчерү катаfalка-арбаларда, катаfalка-носилкаларда, катаfalка-чаналарда башкарыла (елның вакытына карап).</p> <p>2. Үлгән кеше белән табутны жирләү урынына</p>

		<p>(кремация) махсус транспорт чарасы белән ташыйлар. Үлгән кеше белән табут өчен транспортның башка төрөн кулланырга рөхсәт ителә, азық-төлек чимал һәм азық-төлек ташу өчен кулланылган автотранспорттан тыш.</p> <p>Үлгән кеше белән табутны ташу вакытында шофер тизлек режимын үтәргә, кисken тормозлаудан качарга тиеш.</p> <p>Ташу вакытында табутка зыян килмәскә тиеш.</p> <p>3. Табутны үлгән кеше белән күмү урынына (кремация) күчерү катафалка-арбаларда, катафалка-носилка, катафалка-чаналарда (елның вакытына карап) башкарыла.</p> <p>4. Үлгән кеше белән табутны ташыгандан соң һәм күмгәннән соң, транспорт мәжбүри рәвештә кулланырга рөхсәт ителгән дезинфекция чарагары белән жыештырылырга һәм эшкәртелергә тиеш</p>
5	Жирләү (кремация һәм аннан соң көл урнасы биры)	<p>1. Жирләү вакытына гаризада күрсәтелгән урында үлгән кеше белән табутны (жәсәд урнасын) күмү өчен кабер булу тәэммин итelerгә тиеш.</p> <p>2. Жирләү өчен каберне казу кул яки механик ысул белән башкарыла.</p> <p>Кабер белән күмгәндә кабернең озынлыгы 2 метрдан да ким булмаска тиеш, киңлеге 1 метр, тирәнлеге 1,5 метр, жир өслегеннән табут капкачына кадәр ара 1 метр.</p> <p>Урнаны жиргә күмгәндә кабернең озынлыгы 1 метр, киңлеге 1 метр, жир өслегеннән көл урнасына кадәр ара 1 метр булырга тиеш.</p> <p>3. Үлгәннәрне траншея тибындагы кабергә күмү рөхсәт итлеми.</p> <p>4. Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән срокларда шәхесләре Эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән үлгәннәрне кремацияләү рөхсәт итлеми.</p> <p>5. Жирләү буенча хезмәтләр комплексы күрсәту (көлле урнаны күму):</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>1) табут капкачын ябу (кабер белән күмелгәндә генә);</li> <li>2) табутны (көлле урнаны) кабергә төшерү;</li> <li>3) кабер өстенә калкулык урнаштыру белән каберне күму;</li> <li>4) каберенә ритуаль теркәү билгесе урнаштыру (үлгән кешенең фамилиясе, исеме, әтисенең исеме (соңғысы</li> </ul>

булганда); аның туган һәм үлгән көннәре (шундый мәгълумат булганда), жирләүнең теркәү номеры).

6. Кремация буенча хезмәтләр күрсәтү (шәхесләре Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән вакытта эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән үлгәннәрдән тыш) гаризаны рәсмиләштергәндә күрсәтелергә тиеш.

Көл салынган урна һәм кремация турында белешмә кремациядән соң 24 сәгатьтән соң бирелә.

Урнаны жирләү бары тик жиргә генә башкарыла.

7. Жирләүне гамәлгә ашырганда тәэммин ителә:

- 1) күрше жирләү урыннарына кадәр ара 0,5 метрдан ким түгел;
- 2) күрше каберлекләрнең (коймаларның, һәйкәлләрнең, кабер плитәләренең) саклануы